Lund kommune
Hovsherad barnehage
Tlf. 51401148

Årsplan 2015 - 2016

BARNEHAGENS HISTORIE
OG EIERFORHOLD

Hovsherad barnehage eies og drives av Lund kommune og er underlagt avdeling for oppvekst og kultur. Vi tilbyr både fulltids- og deltidsplasser. Barnehagen har åpent fra kl.06.30 – 16.00.

Barnehagen ble i mange år drevet som korttidsbarnehage, først med lokaler i Hovstun og senere i gamle Kiellands Minde skole.
Høsten 2005 ble tilbud om heldagsplasser opprettet, og i 2007 ble barnehagen også et tilbud til barn under 3 år. Høsten 2009 flyttet barnehagen inn i nye og flotte lokaler.

Barnehagens innhold styres av Lov om barnehager og Rammeplan for barnehager. Årsplan er et arbeidsredskap for personalet, samt et informasjonsdokument til foreldre og andre samarbeidspartnere.

STYRINGSVERKTØY

Innholdet i Hovsherad barnehages årsplan tar utgangspunkt i følgende lover og styringsverktøy.

- Lov om barnehager.
- Barnehagens vedtekter.
- Rammeplanen .

Alle barnehager skal bygge sin virksomhet på verdigrunnlaget og innholdet som er fastsatt i barnehageloven og på internasjonale konvensjoner som Norge har sluttet seg til, bla FNs barnekonvensjon.

Barnekonvensjonen vektlegger barns rett til å uttrykke seg.

(Rpl 2006)

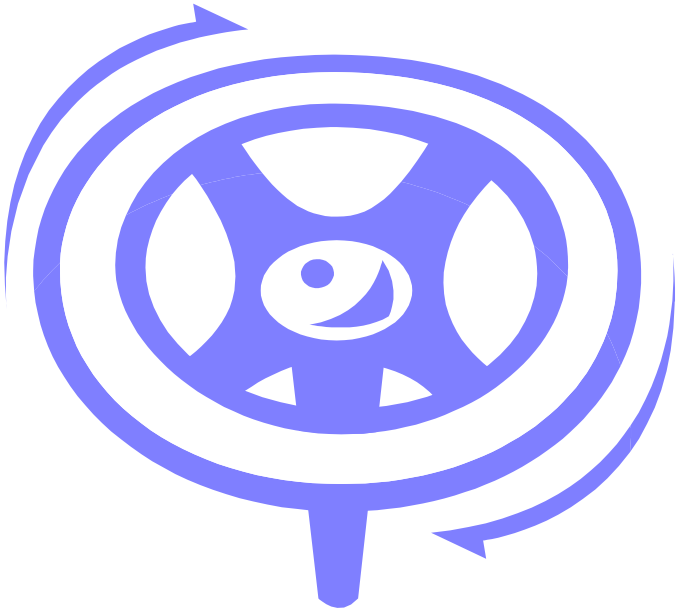

BARNEHAGENS VERDIGRUNNLAG

Vi vil at barnehagen skal være et sted der hele mennesket har sin plass. Hvert enkelt barn er unikt og forskjellig fra alle andre. Barnet er i seg selv kreativt og handlingsdyktig, hele tiden på vei i sin utvikling, men i sin egen takt og ut fra de forutsetninger som er arvet og som omgivelsene gir.

Barnehagen skal formidle grunnleggende verdier som fellesskap, omsorg og medansvar og representere et miljø som bygger opp om respekt for menneskeverd og retten til å være forskjellige.
Menneskelig likeverd, likestilling, åndsfrihet og toleranse er sentrale samfunnsverdier som skal legges til grunn for omsorg, oppdragelse, lek og læring i barnehagen.

(Rpl 2006)

HOVEDMÅL I HOVSHERAD BARNEHAGE

Hovsherad barnehage er et sted der barn og voksne blir sett, møtt og respektert som den de er.
Hovsherad barnehage har reflekterte og tilstedeværende voksne.

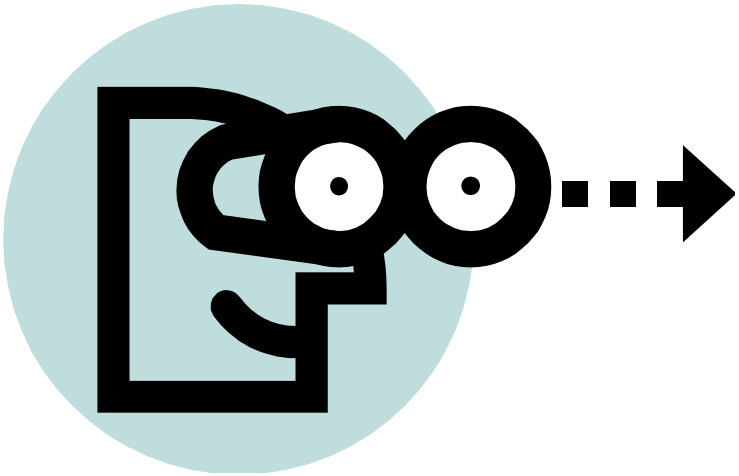

BARNEHAGENS INNHOLD OG ARBEIDSMÅTER

Barnehagene sin rammeplan fokuserer på barns rett til medvirkning i sin hverdag og er tydelig på hva som forventes av de voksne som skal arbeide med barna. I tillegg er det i planen uttrykt forventning om at barna skal oppleve progresjon i sin tid i barnehagen. De eldste barna skal gis andre opplevelser og erfaringer enn de yngste. I 2011 kom det flere nye endringer , og formålet legger vekt på og slår fast at barnehagen skal videreføre et helhetlig læringssyn der omsorg og lek, læring og danning skal være grunnlag for barns allsidige utvikling.

Hvordan vil vi i Hovsherad barnehage jobbe med disse områdene?

Barns medvirkning
Å lytte til barns stemme er ikke nytt, men nytt at det er lovfestet. Medvirkning i barnehagen vil bla bety følgende:

- Vi lytter til barns stemme.
- Barn kan, vil og er i stand til.
- Vi respekterer barnas ideer og valg, og støtter dem i gjennomføringen.
- Vi lar barna lære ved å gjøre.
- Vi snakker med barna om hva de kan være med å bestemme, og hva vi voksne må bestemme, og hvorfor.
- Vi svarer ja, inntil vi vet hvorfor vi svarer nei.
- Barna får delta i, bidra og hjelpe til i planlegging, i aktiviteter og i hverdagens ulike gjøremål.
- Barna blir gjort medansvarlige i å ta vare på barnehagen, området rundt her og tingene vi har her.

Tilstedeværende voksne

- De voksne i barnehagen er tydelige voksen.
- Vi er bevisst på våre valg og holdninger, og bevisst på hvordan vi framstår overfor barn og foreldre.
- Vi er bevisst vår plassering under frilek inne og ute. Alle barn blir sett til enhver tid.
- De voksne har god "hørestyrke" overfor barna. De får med seg det barnet uttrykker, og sørger for at de har forstått det barnet prøver å formidle.
- De voksne tar barnas ønsker på alvor, er positive til forslag inntil de evt vet hvorfor de må si nei.
- Personalet har tid til å lytte, og gi barna anledning til å tenke ut egne løsninger.
- Pedagogene er bevisst sin tilstedeværelse på avdelingen som gode rollemodeller. Tilstedeværelse for barna og de andre medarbeiderne har første prioritet.

Progresjon gjennom barnehagetiden

- Barna skal få oppleve å gå fra det kjente mot det ukjente, fra det nære mot det fjerne.
- Tema og opplegg vil i perioder være det samme for alle aldersgrupper, men erfaringene barna gjør vil være forskjellige.

- Smågruppeaktiviteter er også med på å ivareta kontinuitet og progresjon. Disse aktivitetene gir oss mulighet til å ta tak i særtrekk ved ulike alderstrinn, samt barnas ønsker og interesser.
- De eldste barna får et pedagogisk tilbud som forbereder dem på overgangen barnehage-skole.

Dagsrytmen
Barnehagedagen skal preges av stabilitet, trygghet og orden, her er dagsrytmen et godt hjelpemiddel. Dagene er planlagt med hensyn til en veksling mellom mer grovmotorisk virksomhet som frilek og turer, og på den andre siden mer stillferdige situasjoner som samling og måltider.

Mottakelse og avskjed
Barnet blir møtt og sett og føler seg "ventet på". Personalet gir uttrykk for at "jeg er glad for å se deg".
Foreldre og ansatte utveksler informasjon.
Når barna blir hentet har personalet tid til, sammen med barnet å fortelle noe fra barnehagehverdagen.

Måltider
I barnehagen er det tre måltider hver dag, det er frokost som barna tar med selv, lunsj og ettermiddagsmåltid. Vi mener det er viktig å sette av nok tid til hvert måltid, minimum 30 minutter, slik at barna får nok tid til å få i seg tilstrekkelig med mat. De voksne tar aktiv del i måltidet og spiser sammen med barna, og vi vil ha fokus på at måltidene også skal være ett sosialt samlingspunkt på dagen og at måltidenes pedagogiske funksjon skal ivaretas. Det er viktig for barnehagen at maten er av ernæringsmessig god kvalitet, smaker godt og ser fristende ut. Vi må og sørge for god hygiene før og under måltidene og ved oppbevaring og tilberedning av mat.

Lek
Lek foregår store deler av dagen både inne og ute og skal ha en framtredende plass i barns liv i barnehagen. Leken har en egenverdi og er en viktig side ved barnekulturen. Gjennom lek kan barna bearbeide følelser og opplevelser innenfor trygge rammer. Leken er "på liksom" noe som ufarliggjør ulike tema. Det å bygge vennskapsrelasjoner og delta i lek er viktig grunnlag for barns trivsel i barnehagen. Leken krever evne til samarbeid og turtaking, den åpner for konfliktløsning og mulighet for å sette seg inn i andres ståsted. I samhandling med andre barn, kan hver enkelt få styrket sin sosiale kompetanse. Leken er en kreativ prosess der barna får utrykke seg på forskjellige måter, noe som igjen kan føre til læring. Samtidig er det viktig å huske på at leken skal være lystbetont og i seg selv motiverende.

Læring
Barnehagen står for et helhetssyn på barns læring. Barn lærer gjennom alt de opplever og erfarer. Barn lærer hele tiden, i leken, ved måltidet, gjennom ulike aktiviteter og i samspill med andre. Barnehagen benytter både formelle og uformelle læringssituasjoner. Den formelle læringen er de planlagte aktiviteter ledet av en voksen. De uformelle

læringssituasjonene består av hverdagsaktiviteter, i her- og nå situasjoner og i det daglige samspillet med andre.

Det jeg hører – glemmer jeg
Det jeg ser – husker jeg
Det jeg gjør – forstår jeg

Smågruppeaktiviteter
I smågruppene er barna sammen med andre på samme alder. Her foregår det ulike former for aktiviteter. Turer/utflukter, lek, temaarbeid, og skoleforberedende aktiviteter for de eldste.

Stasjoner
Bruk av "stasjoner" kan foregå i frilek eller mer tilrettelagte aktiviteter. Personalet fordeler seg i ulike rom / deler av rommet eller tar initiativ til ulike aktiviteter, barna velger hva de vil delta i og med hvem. På denne måten gis barna anledning til medvirkning samtidig som vi sikrer tilstedeværende voksne.

Friluftsliv og utflukter
På begge avdelinger går barna gruppevis på tur en dag i uka. Turene varierer i lengde og omfang, men på lengre turer tar vi ofte med niste eller fyrer bål og lager mat på turstede. Turmålet er som oftest i nærmiljøet, men noen ganger kan det hende at vi drar andre steder. Turer gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle årstider og i all slags vær.

Skapende aktiviteter
Musikk, sanglek og drama er i stor grad vevd inn i det daglige liv i barnehagen. Formingsaktiviteter som maling, tegning, modellering osv skal også ha sin plass. Det er ikke resultatet som står i fokus, men prosessen.

Musikkbarnehage
Barnehagene i Lund kommune er så heldige å ha samarbeid med kulturskolen. Hver uke får vi besøk av Hanne Melby Hofsmo som har musikksamling med ei gruppe på begge avdelingene. Utenom det faste opplegget kan det og bli periodevis prosjekter med blant annet dans, instrumenter og kunst.

Samlingsstund
Samlingene vil ta utgangspunkt i tema for perioden og årstiden vi er inne i. Vi veksler mellom kroppslig aktivitet som sang- og bevegelsesleker, fortelling/eventyr og samtale. Barna får anledning til å øve språk og kommunikasjon sammen med kroppsbeherskelse, konsentrasjon og sosialt fellesskap.
Barn er glad i gjentakelser, vi bruker derfor de samme sanger, leker og fortellinger/eventyr over en periode.

Tradisjoner og merkedager
Året har en rytme, dagen har en rytme. Rytme skaper forutsigbarhet og orden. Vi erfarer at barn er glad i gjentakelser. Det er ikke slik at der det skjer gjentakelser skjer det ikke

progresjon og utvikling. Vi tror at barn tar opp i seg og forstår stadig mer og nye sider ved det som gjentas.
Tradisjoner og merkedager som gjentas fra år til år skaper forventninger, og hjelper oss til å se sammenhenger og føle tilhørighet til samfunnet rundt oss.

HANDLINGSPLAN FOR FAGOMRÅDENE

Handlingsplanen er en oversikt over mål og utviklingsprosesser i forhold til fagområdene. På denne måten ivaretar vi kontinuitet og progresjon over tid.

Ut fra denne oversikten vil personalet lage mer detaljerte tiltak og temaplaner . Temaene kan være forskjellige for hver aldersgruppe, men kan også være de samme, med ulikt fokus.

Med utgangspunkt i handlingsplanen blir det utarbeidet månedsplaner som deles ut til foreldrene.

Kommunikasjon, språk og tekst

Utviklingsmål for barna	Utviklingsmål for de ansatte
1-2 år	
Barna blir kjent med bøker, sanger, bilder, media o.l. Barna får erfaringer med å lytte til lyder og rytme i språket og blir kjent med tall Barna får erfaringer med å bruke språket sitt til å uttrykke følelser og ønsker og til å skape positive relasjoner i lek og samvær med andre.	Legger til rette for at barna lytter, observerer og gir respons i samhandling med barn og voksne. Legger til rette for at barna skal videreutvikle sin begrepsforståelse og bruke et variert ordforråd. Legger til rette for at barna får et positivt forhold til tekst og bilde som kilde til kunnskap, og som inspirasjon til fabulering og samtale.
3-4 år	
Bruker språket aktivt i hverdagen. Tar i bruk språket som verktøy i lek og annen samhandling og i konfliktløsning. Utvider ordforrådet og bedrer begrepsforståelsen. Får kjennskap til nye fortellinger, sanger, rytme, rim og regler samt til dramalek.	Fremmer tillit i barnegruppa slik at barna føler glede ved å kommunisere og trygghet til å gjøre det. Skaper et språkstimulerende miljø for alle barn, oppmuntrer til å lytte, samtale og leke med språket. Støtter barn som er lite språklig aktive eller har sen språkutvikling. Oppmuntrer barn med to- eller flerspråklig bakgrunn til å være språklig aktive. Hjelper dem til økt ordforråd og begrepsforståelse på norsk.
5-6 år	
Videreutvikler begrepsforståelse og bruker et variert ordforråd. Oppmuntres til å ta i bruk språket for å uttrykke seg, løse konflikter og skape positive relasjoner i lek og samvær. Får et positivt forhold til tekst og bilde, lytte og bli lest for. Får et forhold til lyder og rytme i språket og blir fortrolige med symboler som tallsiffer og bokstaver.	Skaper et språkstimulerende miljø, der alle våger å delta aktivt og være med i samtalen. Forteller med innlevelse og fantasi. Fabulerer sammen med barna. Lar barna møte symboler som bokstaver og siffer i daglige sammenhenger. Støtter barnas initiativ når det gjelder å telle, sortere, lese, lekeskrive og diktere tekst. Skaper et miljø hvor fortelling og høytlesning oppleves som spennende.

Kropp, bevegelse og helse

Utviklingsmål for barna	Utviklingsmål for de ansatte
1-2 år	
Barna får en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring. Får gode erfaringer i å bruke uteområdet til kroppslig utforskning og utfordringer. Barna blir kjent med sunn mat og gode matvaner.	Legger til rette for gode opplevelser og erfaringer gjennom bevegelse. Skaper progresjon i forhold til kroppsbeherskelse, grov-, finmotorikk og rytme. Legger til rette for gode erfaringer med uteliv.
3-4 år	
Videreutvikler sin kroppsbeherskelse. Opplever kroppslig mestring. Får gode erfaringer med friluftsliv. Utvikler glede ved å utforske og bruke naturen.	De voksne organiserer hverdagen med tanke på veksling mellom ulike måter å bruke kroppen på. De voksne oppmuntrer og inspirerer til kroppslige aktiviteter for alle. De voksne tar vare på barnas sikkerhet og helse, og legger til rette for at barna får gode vaner i forhold til kosthold og helse.
5-6 år	
Barna utvikler respekt for hverandre og hverandres ulike ferdigheter. Barna blir kjent med menneskekroppen, og får erfaringer med gode vaner og et sunt kosthold.	De voksne oppmuntrer barna, og hjelper dem til å finne deres styrke, og utvikler dette.

Kunst, kultur og kreativitet

Utviklingsmål for barna	Utviklingsmål for de ansatte
1-2 år	
Barna får erfaringer som stimulerer fantasi og skaperglede. Barna får kjennskap til ulike teknikker og materiell.	Sørger for at barn daglig har tilgang til litteratur, bilder, verktøy og materialer for skapende virksomhet.
3-4 år	
Barna får gjennom egne handlinger og opplevelser fortrolighet til forskjellige materiell og teknikker. Barna tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede.	Skaper tilstrekkelig rom for både voksenstyrte og barnestyrte aktiviteter. Motiverer barna til å uttrykke seg og gir dem muligheter til å finne sine egne uttrykksformer.
5-6 år	
Barna utvikler kunnskap om virkemidler, teknikk og form innenfor forming, musikk, dans og drama. Barna utvikler sin evne til å lytte, iaktta og uttrykke seg.	Er lyttende og oppmerksomme i forhold til barnas uttrykk, viser respekt for det barna lager. Inspirerer og fremmer barnas lyst til å utforske de estetiske områdene. Sørger for at barna opplever kunst- og kulturuttrykk .

Natur, miljø og teknikk

Utviklingsmål for barna	Utviklingsmål for de ansatte
1-2 år	
Barna får oppleve naturen i og rundt barnehagen. Barna får erfaringer med, og kunnskaper om, dyr og vekster.	Tar utgangspunkt i barnas nysgjerrighet, interesser og forutsetninger. Sørger for at barna får gode erfaringer med utelek og gode erfaringer i nærområdet.
3-4 år	
Barna erfarer gleden over å være i naturen, bli kjent med den, verne om den og bruke den. Barna erfarer hvordan teknikk og ulike redskaper kan brukes i leken og hverdagslivet. Barna får erfaringer med, og kunnskaper om, dyr og vekster.	Legger til rette for barnas muligheter til å iaktta, undre seg, eksperimentere, systematisere, beskrive og samtale. Nytte nærmiljøets muligheter for at barna kan iaktta og lære om dyr og planter. De voksne viser glede over utelivet uansett vær.
5-6 år	
Barna får erfaringer med, og kunnskaper om, dyr og vekster og deres gjensidige avhengighet og betydning for matproduksjon. Barna opplever glede over å ferdes i naturen og får innsikt i miljøvern og samspillet i naturen. Barna utvikler sine erfaringer med teknikk i lek og hverdagsliv.	Legger til rette for at barna får anledning til å undre seg over fenomener i naturen og teknologien. Viser i handling og holdning viktigheten av miljøvern og en bærekraftig utvikling. Lar barna få delta i hverdagsaktiviteter og få kjennskap til ulike redskap og teknikker.

Etikk, religion og filosofi

Utviklingsmål for barna	Utviklingsmål for de ansatte
1-2 år	
Barna får ro til undring, samtale og fortelling. Barna møter voksne som utøver samfunnets grunnleggende normer og verdier. Barna får kjennskap til høytider og tradisjoner.	Skaper rom for opplevelser, undring og gode samtaler. Er bevisst den betydning den voksne har som forbilde. Møter, ser og respekterer barnet for den det er. Praktiserer grunnleggende normer og verdier slik de er nedfelt i lovverket. Gir barna kjennskap til høytider og tradisjoner.
3-4 år	
Barna erfarer at grunnleggende spørsmål er vesentlige, ved at det gis anledning til undring og tenkning, samtaler og fortellinger. Barna tilegner seg samfunnets grunnleggende normer og verdier.	De voksne viser respekt for hverandre og barna. De voksne er engasjerte, nysgjerrige og gleder seg sammen med barna. De voksne finner spennende måter å formidle på.
5-6 år	
Barna utvikler toleranse og interesse for hverandre og respekt for hverandres bakgrunn, uansett kulturell eller livssynsmessig tilhørighet.	Møter barnas tro, spørsmål og undring med alvor og respekt. Skaper interesse for og bidra til forståelse og toleranse for forskjellige kulturer og ulike måter å leve på. Hjelper barna i konfliktsituasjoner til å finne konstruktive løsninger.

Nærmiljø og samfunn.

Utviklingsmål for barna	Utviklingsmål for de ansatte
1-2 år	
Barna får utforske og oppdage uteområdet og nærområdet til barnehagen. Barna utvikler tillit til egen deltakelse i fellesskapet i barnehagen. Barna opplever at det tas like mye hensyn til gutter og jenter.	Viser interesse for barns bomiljø og lokalmiljøets mange muligheter. Arbeider for at alle barn får erfare at de er verdifulle og viktige for fellesskapet. Følger demokratiske prinsipper i det daglige arbeidet.
3-4 år	
Barna blir kjent med og deltar i samfunnet gjennom opplevelser og erfaringer i nærmiljøet. Barna får erfaring med, og utvikler tillit til egen påvirkning av fellesskapet i barnehagen.	Sørger for at barna erfarer at deres valg og handlinger kan påvirke situasjonen både for dem selv og for andre. De voksne arbeider for et inkluderende miljø, og gir barna en forståelse av at alle mennesker har like rettigheter.
5-6 år	
Barna erfarer at alle mennesker, uansett alder og forutsetninger, inngår i og bidrar til barnehagens fellesskap. Barna utvikler forståelse for ulike tradisjoner og levesett. Barna blir kjent med historiske endringer, og får kjennskap til samene som Norges urbefolkning.	De voksne tar i bruk nærmiljøets ressurser, og sørger for at barna får erfaringer og opplevelser med kommunen de bor i. Gir barna begynnende kunnskap om barnekonvensjonen. Sørger for at begge kjønn får varierte utfordringer og like mye oppmerksomhet. Arbeider for et inkluderende miljø som motvirker mobbing. Setter seg inn i og formidler kunnskap om samenes kultur og hverdagsliv.

Antall, rom og form.

Utviklingsmål for barna	Utviklingsmål for de ansatte
1-2 år	
Barna blir kjent med, og opplever gleden ved å utforske og leke med tall og former.	Styrker barnas nysgjerrighet og lærelyst. Undrer oss sammen med barna om likheter, ulikheter, størrelser og antall. Sørger for at barna har tilgang til materialer til klassifisering, sortering og sammenligning.
3-4 år	
Barna får leke med størrelse og plassering. Barna erfarer ulike størrelser, former og mål gjennom å sortere og sammenligne.	Styrker barnas nysgjerrighet, matematikkglede og lyst til å utforske. De voksne støtter barna i den matematiske utviklingen med å være bevisst egen begrepsbruk om tall og former.
5-6 år	
Barna tilegner seg gode og anvendbare matematiske begreper. Barna får erfare, utforske og leke med form, mønster, mål og ulike typer størrelser.	Sørger for at barna har tilgang til materiell til matematisk utforskning. Resonnerer og undrer seg sammen med barna, og bruker språket som redskap for logisk tenkning. Legger til rette for at barna i lek og hverdagsaktiviteter får erfaringer med ulike typer mål, målenheter og måleredskaper. Stimulerer barna til å fundere rundt avstander, vekt, volum og tid.

SAMARBEID

Foreldresamarbeid

Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse med barnas hjem.

Foreldre og barnehagens personale har et felles ansvar for barns trivsel og utvikling.

Mål for samarbeidet:
Samarbeidet bygger på gjensidig åpenhet, tillit og god kommunikasjon.
Foreldre opplever at de kan ta opp det som opptar dem i forhold til barnet og barnehagen, selv om det skulle innebære kritikk.
Foreldre og personalet utveksler nødvendig informasjon slik at barnet opplever kontinuitet og trygghet i sin hverdag.

Hva gjør vi?

- Har daglig kontakt i bringe- og hentesituasjoner.
- Foreldremøter 2 ganger pr år.
- Foreldresamtaler 2 ganger pr år.
- Ulike arrangementer der familien blir invitert.
- Barnehagen har foreldreråd og samarbeidsutvalg.

Foreldreråd og samarbeidsutvalg

Foreldrerådet består av samtlige foreldre/foresatte i en barnehage. Rådet skal fremme deres felles interesse og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø.

Samarbeidsutvalget (SU) er et rådgivende, kontaktskapende og samordnende utvalg. SU skal være med å drøfte barnehagens ideelle grunnlag og arbeide for å fremme kontakt mellom barnehagen og lokalsamfunnet.
Samarbeidsutvalget skal fastsette årsplanen for barnehagen.
Utvalget består av foreldre og ansatte i barnehagen, slik at hver gruppe er likt representert.
En politisk representant deltar på møtene. Styrer i barnehagen er utvalgets sekretær.

Personalsamarbeid

Personalet i barnehagen skal bygge sitt arbeid på et helhetlig læringssyn, hvor omsorg, lek og læring er sentrale deler.
I dette arbeidet har de voksnes holdninger, ferdigheter, kunnskaper og evne til refleksjon stor betydning.

Dette barnehageåret vil vårt fokusområde være ” Være Sammen ”. Målet er å heve kompetansen til alle ansatte i barnehagen, slik at kvaliteten i det daglige arbeidet med barna styrkes.

Mål for personalsamarbeidet
Alle medarbeidere opplever å bli sett og hørt, og at ”mitt bidrag” er betydningsfullt.

Samarbeidsklimaet er preget av åpenhet, raushet og et ønske om å gjøre hverandre gode. Sammen er vi en lærende organisasjon som ikke står stille, men er på vei i vår utvikling.

Hva gjør vi?

- Avdelingsmøter hver uke.
- Personalmøter hver mnd som først og fremst skal brukes til felles faglig refleksjon og diskusjon
- Fem planleggingsdager pr barnehageår.
- Medarbeidersamtaler to ganger i året.
- Sosiale sammenkomster.

Være Sammen – ett kompetanseløft for hele personalet

Høsten 2015 har barnehagene i Lund satt i gang med programmet **Være Sammen** – et kompetanseløft for hele personalet. Være sammen handler om kvalitetsutvikling og kompetanseutvikling. Vi skal jobbe med de 5 kjernekomponentene; autoriative voksne, kommunikasjon og relasjonsbygging, aggresjon og utfordrende adferd, tidlig innsats og implementering og organisasjonslære. Arbeide med Være Sammen starter først med hele personalet. Når arbeidet er implementert hos personalet, drar vi arbeidet videre slik at barna blir kjent med regnbueløven, løveløven, sangene etc. Være Sammen er aktuelt for alle voksne, enten vi jobber i barnehage eller er foreldre. Vi har alle bruk for hjelp til å forstå oss selv og barna bedre, og bli flinkere til å skape den varme relasjon.

Hovedmålet for oss i personalet er :

- Å heve kompetansen til de ansatte, slik at kvaliteten i det daglige arbeidet styrkes, med særlig vekt på den autoriative voksenstilen. Vi ønsker å være en barnehage i stadig endring.

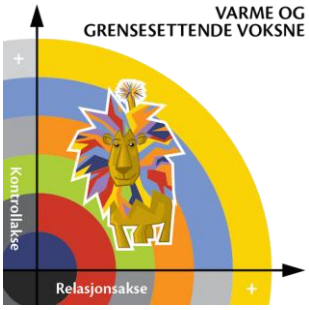

Overgang barnehage – skole

Lund kommune har utarbeidet en plan for overgang barnehage – skole. Planen skal sikre at overgangen blir så god som mulig.

I planen er det beskrevet ulike rutiner som skal følges.

Rutinene skal sikre:

- At barnet får opplevelser som gir en så smidig overgang som mulig.
- At nødvendig informasjon utveksles på en hensiktsmessig måte.
- At både barn og foreldre opplever sammenheng mellom barnehage og skole.

Planen vil være tilgjengelig på barnehagens hjemmeside.

Eksterne samarbeidspartnere
Barnehagen har ulike eksterne samarbeidspartnere. Vi samarbeider med avdeling for oppvekst og kultur, helsestasjon, barneverntjenesten, familiekonsulent, NAV, PPT, Lund helse og miljø, Lund Kulturskole, samt Lund Folkebibliotek og Kjellands Minde skole. Barnehagen samarbeider også med de andre barnehagene i kommunen gjennom styrersamlinger, felles planleggingsdager og kurs.

En del av det eksterne samarbeidet er organisert som ressursteam og utvidet ressursteam. Ressursteamet skal bidra til forebyggende arbeid, og til at barn og familier får hjelp når de trenger det. Barnehagens ressursteam består av styrer, pedagogiske ledere, kommunen sin spesialpedagog og representant for pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT).
Utvidet ressursteam består i tillegg av barneverntjenesten, fysioterapeut, familiekonsulent og helsestasjon. Det arrangeres to møter i året og ellers ved behov. Foresatte kan delta på disse møtene dersom de ønsker det. Ønsker ressursteamet å ta opp noe som angår enkeltbarn, skal det være i samråd med foreldre/foresatte (skriftlig samtykke).

DOKUMENTASJON OG VURDERING

Dokumentasjon
Gjennom dokumentasjonsarbeidet vårt forsøker vi å fange barnas opplevelser og deres muligheter for medvirkning. Vi ser på den voksnes rolle, om vi arbeider i tråd med verdier, holdninger og målsettinger.

Vi vil synliggjøre barns læring og personalets arbeid bl.a. gjennom:
- Planer
- Bilder
- Praksisfortellinger
- Gjort-lært-lurt evalueringsskjema
- Månedsbrev

Dokumentasjonsarbeidet vil danne utgangspunkt for refleksjon og vurdering

Vurdering
I Hovsherad barnehage er vi opptatt av prosesser og ikke resultater.
Det som skal vurderes er først og fremst hvor god innsats vi som voksne har gjort i forhold til det enkelte barn.

Vurdering er å systematisk samle inn opplysninger for å kunne reflektere rundt hva som skjer i barnehagen.
Hensikten er å finne ut hvordan livet i barnehagen fungerer i forhold til målsettinger og intensjoner i barnehageloven, rammeplan og vår årsplan.

I vår barnehage driver vi vurderingsarbeid bla. på bakgrunn av:

- Tilbakemeldinger vi får fra barna.
- Tilbakemeldinger vi får fra foreldrene.
- Observasjoner og dokumenteringsarbeid.
- Refleksjonsarbeid i personalgruppen.

Vi vurderer fortløpende, i det daglige, på avdelingsmøter, personalmøter, foreldremøter og på planleggingsdager.

Årshjul / tema

Måned	Satelitten	Treskoen
August	Vennskap / Regnbuefisken og Hakkebakke skogen	Tilvenning / bli kjent- lage familiehus
September	Bukkene bruse	Bukkene bruse
Oktober	Forut barneaksjon	Gullhår / FORUT
November	Gullhår	Rødhette
Desember	Advent / jul	Jul
Januar	Skinnvotten	Skinnvotten / vinter og snø
Februar	Prinsessen på erten	Prinsessen på erten / farger
Mars	Haren og skilpadden	Pannekaka / påske
April	Geitekillingen som kunne telle	Bukkene bruse / vår
Mai	Rødhette	Gullhår / 17.mai
Juni	Tommelise	Sommer / vann
Juli	Sommer	Sommer / vann

Planleggingsdager barnehageåret 2015/2016

August	10. og 11.
November	13.
Januar	04.
April	29.

Dersom endringer vil det tas opp i SU i god tid

Leder og vara i foreldreutvalget :

Leder	Elin Moi	Tlf. 45287753
Vara	May Linn Gjelsten	Tlf. 95936214

E-mail aase@lund.kommune.no